

WaterPeilingen

Nieuwsbrief VWG nummer 61, 15/ 25 juli 2026

De digitale nieuwsbrief van de Vereniging voor Waterstaatsgeschiedenis verschijnt 1 x per maand rond de 15e van de maand.

In dit nummer:

- Bestuur
- Bijeenkomsten en excursies
- Nieuws uit de waterschappen
- Agenda
- Overige zaken

Bestuur:

Het bestuur vergadert op vrijdag 22 september 2026.

Bijeenkomsten en excursies

Op **vrijdag 2 oktober** is een bijeenkomst in Noord-Holland en specifiek in Alkmaar in voorbereiding. De Westfriese Omringdijk staat dan op de agenda, evenals de ALV met de jaarstukken van de VWG het jaarverslag en het kiezen van nieuwe bestuursleden. Beide kandidaten zullen aanwezig zijn en als lid kunt u dan ook kennismaken. Uw aanwezigheid bij zowel de ALV als de NajaarsExcursie wordt op prijs gesteld.

Het ochtendgedeelte zal bestaan uit de ALV, een bijdrage van mevr. H. Danner en van Lars Boon (opvolger van Diederik Aten bij HHNK). Mevrouw Danner is werkzaam geweest bij de provincie Noord Holland en betrokken geweest bij de aanwijzing van de dijk tot provinciaal monument. Lars Boon gaat in op een van de overstromingen en met name die van 1799 bij Krabbendam. Na de lunch worden gedeelten van de dijk opgezocht. Te beginnen in het centrum van Alkmaar en daarna bij Krabbendam.

In een komende WP komt alle informatie te staan, tijdstip, locatie en kosten.

De onderstaande foto laat de Omringdijk zien in het centrum van Enkhuizen. De Omringdijk loopt hier in de Breedstraat in het stedelijk gebied. De straatnaam doet zijn naam hier geen eer aan maar is hier op zijn smalst en daarmee ook de dijk.

(Westfrieze Omringdijk in het centrum van Enkhuizen, afb. ve).

Het is jammer dat de bijeenkomst niet in juni werd gehouden. Op het moment van schrijven is er een fraaie expositie in de Westerkerk van Enkhuizen over de Westfrieze Omringdijk. Met 126 km. een markant element in het landschap van een groot deel van Westfriesland, steden en dorpen.

In Enkhuizen is de dijk misschien minder herkenbaar in de Noordweg, Vissersdijk, Breedstraat (zie afbeelding) Bocht, Zuiderspui en langs de Dromedaris maar waarschijnlijk is dat vergelijkbaar met het beginpunt van het middagdeel: het centrum van Alkmaar waar de dijk ook in stedelijk gebied ligt.

De expositie gaf in het kort een overzicht van de geschiedenis van de dijk en veel foto's en tekeningen van kunstenaars die zich door het jaar heen hebben laten inspireren.

Bezoekers konden een daiku te schrijven, een variant op een haiku van 17 lettergrepen in 3 regels volgens het 5 – 7 – 5 model.

‘Wat is water zon
Der dijk maar met boerderij
En dorpen en steden’

Een quote van Joost Zwagerman: ‘Om te denken heb je overzicht en weidsheid nodig’ deze tekst staat ingegraveerd in de rugleuning van een bankje langs de dijk.

Voor het najaar (november) is een bijeenkomst in voorbereiding in samenwerking met Netwerk Water Heritage. Onderwerp zal zijn: Deltaplan 2.0. Zodra de datum en locatie (waarschijnlijk in de buurt van Haarlem) bekend zijn leest u in een volgende WP meer.

In 2027 is het Kanaal Terneuzen – Gent 200 jaar eerder gegraven als verbinding tussen de Westerschelde en een belangrijke havenplaats in België. Aanvankelijk liep het kanaal tot Sas van Gent en het was Koning Willem I die besloot tot de aanleg van het deel op Belgisch grondgebied. Het kanaal is 32 km. lang (16 km Nederland en 16 km België). In oktober 2024 is de Nieuwe sluis in gebruik door Koning Willem Alexander en zijn ambtgenoot Koning Filip gesteld en fungeert vooral voor de grotere schepen van de beroepsvaart. Op langere termijn moet het kanaal een belangrijke corridor worden voor de beroepsvaart naar Parijs.

In het najaar van 2027 zal de bijeenkomst in Dordrecht zijn, de eerdergenoemde Reuzenkaart (WP 57) is dan het onderwerp om bij stil te staan. Wat heeft de Sint Elisabethvloed van 1421 voor gevolgen gehad voor het gebied wat nu bekend staat als de Hollandse en Brabantse Biesbosch. Daarnaast zal getracht worden om na te gaan welke maatregelen er voor het Eiland van Dordrecht nodig zijn om dit kwetsbare gebied tegen hoogwater te beschermen.

Voor de VoorjaarsExcursie van 2028 staat Zeeland op de agenda. 2028 herinnert op dat moment aan januari/ februari 1953 maar zou daarnaast een moment moeten zijn om te kijken waar de provincie naar toe wil groeien. Op dit moment spelen er tal van grote uitdagingen die ook de waterwerken en in het bijzonder de toekomst van de Deltawerken raken. Om een voorbeeld te noemen. De Zeelandbrug zal medio 2040 vervangen moeten zijn. De brug wordt veel intensiever gebruikt dan bij de opening. Zwaarder verkeer en meer verkeersbewegingen noodzaken om tijdig een nieuwe oeververbinding te realiseren die een belangrijke schakel vormt tussen Zeeland en Rotterdam. De Zeelandbrug is een Rijksmonument en zal alleen al om die reden blijven bestaan.

Ook de Oosterscheldekering en de Haringvlietdam vragen om het toekomstbestendig maken van kering en dam, de veiligheid maar ook de leefbaarheid in de Oosterschelde en het Haringvliet.

In een volgende WP wordt het programma tot aan 2031 opgenomen, dat is altijd onder voorbehoud van nog betere voorstellen dan er nu bekend zijn en afhankelijk van de omstandigheden of een bijeenkomst daadwerkelijk doorgang kan vinden.

Vincent Erdin, Excursiecommissie.

Algemeen:

Opmerking vooraf: de, vaste, rubriek over de Unie van Waterschappen en de hoogheemraaden en waterschappen bevat een selectie van recent nieuws. Mocht u meer over een hoogheemraadschap- of waterschap willen weten dan dient u de website te raadplegen. Vrijwel dagelijks maar in ieder geval wekelijks worden er nieuwe berichten geplaatst.

Bij het opnemen van berichten in deze rubriek is het streven om een landelijk overzicht te presenteren, al kunnen bepaalde gebeurtenissen soms langer aandacht genereren. Als voorbeeld: juli 2021 en de wateroverlast in Valkenburg (Limburg) binnen het waterschap, provincie en gemeenten kwam de dringende vraag om maatregelen te treffen teneinde een dergelijk voorval te voorkomen dan wel de schade fors te beperken. Die maatregelen in de vorm van waterbergingen en kunstwerken kunnen complex zijn waardoor het weer interessant is om te blijven volgen. Een ander voorbeeld is het project Landgoederen in de Achterhoek langs de Berkel, de landgoederen zouden verdrogen als het water niet dieper het gebied in gebracht zou worden. Dat zijn langjarige projecten en interessant om periodiek te blijven volgen.

De kanttekening is dat nieuws makkelijk vindbaar moet zijn op de website van een hoogheemraad- en waterschap.

In een landelijke krant stond op 13 juli een prachtige analyse over de staat van de dijk: ‘Als een dijk zo rijk.’

Dijken en met name de binnendijken blijken een eldorado te zijn voor bijen, vlinders en andere dieren die het in de polder niet meer konden uithouden.

De Schenkeldijk bij Rhoon (Waterschap Hollandse Delta) dient als voorbeeld om een wandeling te maken en de soortenrijkdom te benoemen.

Linde Slikboer, EIS Kenniscentrum heeft onderzoek gedaan op en langs 51 binnendijken in Zuid-Holland, Zeeland en Noord-Brabant.

Om verschillen tussen dijken te kunnen verklaren wordt een tweede onderzoek gedaan langs 200 binnendijken, dat onderzoek loopt nog. Variatie is wel een sleutelwoord en op dijken is dat goed mogelijk, vogels pikken hier wat en laten daar wat. Zaden van bloemen en planten kunnen zich ongestoord verspreiden. De verbazing bij Slikboer is dat dijken helemaal geen status hebben als natuurelement maar wel een grote potentie hebben als het om soortenrijkdom gaat. Zeker als alle binnendijken in aanmerking worden genomen. Wat binnen de agrarische sector met veel regelgeving is omgeven is op een binnendijk bijna haast vanzelf al aanwezig. De grootste soortenrijkdom ontstaat als er sprake is van extensieve begrazing een paar koeien of schapen.

Een groot voordeel van dijken is dat zij in het voorjaar sneller opwarmen, dijken met populieren zijn een goede plek voor bijen. Bij een populier met een kale plek bij de stam zullen bijen een warme plek vinden om te nestelen.

Met dit onderzoek in de hand is er werk aan de winkel voor de hoogheemraad- en waterschappen om de handschoen op te pakken en alle dijken in te zetten als sterk natuurlijk landelijk lint.

In WP is in de afgelopen jaren met regelmaat aandacht besteed aan de getroffen maatregelen na de ‘ramp van juli 2021’ in Zuid Limburg. De overvloedige watermassa kwam van twee kanten tegelijk Nederland binnenstromen: België en Duitsland.

Een landelijk dagblad greep de gebeurtenis van juli 2021 aan om in het Duitse Ahrdal te gaan luisteren en kijken. De schade is lang nog niet overal verholpen in het zwaar getroffen gebied waar 135 mensen om zijn gekomen na de dagenlange regenval.

Inwoners klagen over de bureaucratie (vergelijk het met de schade als gevolg van aardbevingen in Groningen). De verwachting is dat medio 2035 de schade in het Ahrdal zal zijn hersteld.

Naar aanleiding van deze watercrises heeft de Unie van Waterschappen de campagne: ‘wacht niet op water’ opgesteld.

Extremen zijn nooit helemaal uit te sluiten maar door een plan van aanpak te maken en onderling praktische hulp en kennis beschikbaar te stellen kwam de hulpverlening na de eerste fase van 13 juli 2021 snel en goed op gang. De eerste signalen dat er veel water zou vallen werden al op de dag zelf gegeven. Daardoor konden voorbereidende maatregelen rond de beken in zuid Limburg worden getroffen. Niemand had echter verwacht dat er zoveel neerslag zou vallen en het was ook niet te voorzien dat het overtollige water uit België en Duitsland zo snel naar Nederland afgevoerd zou worden.

In 2022 presenteerde het waterschap Limburg het programma: Waterveiligheid en ruimte Limburg. Aan de uitvoering van dat programma wordt gestaag gewerkt.

Op landelijk niveau is de landelijke bestuurstafel wateroverlast en hoogwater opgericht. Hier worden scenario's opgesteld mocht het ergens misgaan. Welke hulp is nodig en waar kan de inzet van mensen en materialen op korte termijn vandaan worden gehaald. Daarnaast is het van belang om gebieden zo in te, gaan, richten, dat het water tijdelijk opgevangen kan worden en daardoor niet direct in het bebouwde gebied overlast kan veroorzaken en gecontroleerd weg kan stromen.

Nieuws uit de waterschappen

Unie van Waterschappen (Den Haag).

Op 17 maart 2027 worden er twee verkiezingen gehouden:

1: leden van Provinciale Staten

2: leden Hoogheemraad- en Waterschappen. Voor het eerst zal er een online stemhulp bij de verkiezingen door de Unie van Waterschappen worden geïntroduceerd.

In het Dijkwerkersmagazine juni 2026 beschrijven Milja van Tielhof (historica) en Vincent Lokin (Programmabestuurder HWBP/ projectleider Unie van Waterschappen) de ontwikkelingen binnen de hoogheemraad- en waterschappen waarom het al eeuwenlang lukt om droge voeten te houden. De wortels van het polderen en actuele lessen.

<https://www.hwbp.nl/actueel/magazines/dijkwerkersmagazine/2026/dijkwerkersmagazine-juni-2026/eeuwenlang-polderen-voor-droge-voeten>

Waterschap Drents Overijsselse Delta (Zwolle) en Waterschap Brabantse Delta (Breda)

Martijn Dadema wordt medio december geïnstalleerd als de nieuwe dijkgraaf van waterschap DOD. Dadema is nu nog gedeputeerde in de provincie Overijssel en was daarvoor burgemeester van Raalte.

De aanbeveling van de vertrouwenscommissie gaat naar de provincies Overijssel en Drenthe en vervolgens naar de minister van Infrastructuur en Waterstaat daarna volgt het Koninklijk Besluit en de installatie van de nieuwe dijkgraaf.

Met het plaatsen van een informatiebord bij het natuurgebied Eekmaten bij Drijber door gedeputeerde Henk Emmens werd het project beekherstel afgerond. De Eekmaten is van oorsprong een nat beekdal. Door de aanleg van drainagebuizen zo'n zestig jaar geleden veranderde het landschap aanzienlijk. Het werd eentonig en bijna zonder inhoud. Nu zijn de

drainagebuizen weggehaald en de beken ondieper gemaakt. De eerste resultaten worden nu al weer zichtbaar in een meer gevarieerd landschap rond de beken. Bezoekers van het gebied kunnen waarnemingen melden op een aparte website Eekmaten – waarnemingen.

Waterschap Vechtstromen (Almelo)

50 kinderen dachten in het ‘Project Wij Water’ op 16 juli mee over de toekomst van het water. Kinderen van nu zijn de volwassenen van morgen. Zij hebben nu al belang bij de juiste beslissingen om in hun tijd als volwassene ook van schoon water gebruik te kunnen blijven maken.

Het waterschap Vechtstromen en Rijn en IJssel maar ook het waterbedrijf Vitens en de gemeente Oost Gelre waren daarom benieuwd welke plannen kinderen hebben om schoon water aan te kunnen blijven bieden. De uitkomst van deze bijeenkomst is niet vrijblijvend maar wordt in september meegenomen naar de Watercreathon van de Twentse Golf die bij TU Twente wordt gehouden.

De bijeenkomst werd gehouden tijdens het Zwarte Cross festival. Een evenement waar zo’n tienduizend bezoekers op af komen en daarmee gedurende vier dagen een kleine gemeenschap vormen. Ideaal om mogelijke oplossingen uit te proberen. 80% van het benodigde drinkwater kwam uit eigen bronnen op het terrein. Ook het zuiveren van afvalstromen was onderwerp van onderzoek.

Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier (Heerhugowaard)

Het hoogheemraadschap is een podcastserie ‘Water voor Later’ begonnen die tot eind 2027 door zal gaan. In de eerste aflevering wil dijkgraaf Remco Bosma afrekenen met een verslaving; de zoetwatersverslaving. Het hoogheemraadschap komt met waterbeheer tot 2050 over de uitdagingen in het werkgebied: grotendeels onder NAP, meer inwoners, meer bedrijvigheid, drogere en nattere perioden wisselen elkaar af, bodemdaling en de stijging van de zeespiegel.

In de tweede aflevering gaan Steven Slabbers (landschapsarchitect) en Floor van Schie (HHNK) in op veranderingen in en voor de veeteelt van koe naar waterbuffel.

Ton Hugens nieuwe secretaris – directeur, en is de opvolger van Martin Kuipers die in september met pensioen gaat. Hugens werkte van 2011 – 2017 als directeur bedrijfsvoering bij HHNK en is nu werkzaam bij Inspectie Transport en leefomgeving als directeur publieke instituties.

Hoogheemraadschap van Rijnland (Leiden)

Het hoogheemraadschap gaat samenwerken met de drie Geenports in het gebied: Aalsmeer, Boskoop en Duin- en Bollenstreek. Gemeenten, provincies, kwekers: bloemen (Aalsmeer) bomen (Boskoop) en bloembollen (Duin- en Bollenstreek) aan een duurzame aanpak van het waterbeheer in het gebied. Droge periodes (wordt nu aan den lijve ondervonden) waarbij vergelijkingen met de droge zomer van 1976 en 2018 snel zijn gemaakt.

Greenport Boskoop heeft al een integraal waterplan dat loopt van 2023 – 2028. De andere twee regio’s willen bij dat ambitieniveau aansluiten.

Hoogheemraadschap van Delfland (Delft)

Het gemaal in de Tedingerbroekpolder (900 ha) bij de Broekweg in Leidschendam is toekomstbestendig gemaakt. Op korte afstand van elkaar gelden in twee polders drie

waterpeilen met een hoogteverschil van 4 meter. In het hoge deel van de polder is het peil – 1.90 m en in het lage deel – 4.80 m terwijl de boezem op - 0.43 m staat. Het hoogheemraadschap zal de sluizen minder vaak openen om scheepvaartverkeer door te laten nu er sprake is van een feitelijk watertekort. Doel van de maatregel is om het binnendringen van zoutwater tegen te gaan. De beperkingen gelden zolang de wateraanvoer van de Rijn laag blijft.

Hoogheemraadschap Schieland & de Krimpenerwaard (Rotterdam)

Het hoogheemraadschap heeft lange tijd niet in kunnen stemmen met de bouw van een nieuw dorp in de diep gelegen Zuidplaspolder. Het gaat om 8.000 woningen in het dorp Cortelande dat op het grondgebied van de gemeente Zuidplas wordt gerealiseerd. De polder ligt - 6 m N.A.P. Het hoogheemraadschap ziet en zag teveel gevaren met het ook op extreme weersomstandigheden als gevolg van de klimaatverandering. Dat er meer en zwaardere clusterbuien zullen gaan vallen in de zomerperiode is steeds waarschijnlijker. Voor de inwoners van Cortelande zou dat een verhoogd risico op overstromingen kunnen betekenen. Door nader overleg worden er in de hele wijk extra wadi's aangelegd om water op te kunnen vangen en komen er meer overlopen om water af te kunnen voeren. Inwoners van het nieuwe dorp krijgen duidelijke informatie waar de hoger gelegen delen zijn te vinden in geval van een calamiteit. Onder deze voorwaarden heeft het hoogheemraadschap ingestemd met de bouw.

Waterschap Brabantse Delta (Breda)

Dijkgraaf Joris Bengvoord is lid geworden van het DB van de Unie van Waterschappen met de portefeuille internationaal, innovatie en educatie.

Verschijnt:

Op 21 augustus a.s. verschijnt de Wateratlas van Noord-Holland, de onbekende wegen van het water, Uitgeverij Noord-Holland. De voorintekensprijs is € 29,95 (daarna € 39,95). Deskundige auteurs analyseren het watersysteem uit voor mens, economie, natuur, recreatie en landbouw.

Op 29 januari j.l. verscheen bij het afscheid van Diederik Aten bij het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier het Liber Amicorum: Aqua et Terra. Voor wie niet bij dat afscheid aanwezig kon zijn maar wel een boek wil hebben zijn er nog exemplaren te bestellen door een mailbericht te sturen naar: hondsbossche@hhnk.nl en af te halen in Heerhugowaard.

Agenda

24 september: Erfgoeddag Zuid-Holland; thema: Erfgoed om de hoek.

Plaats: Ter Borchstraat 7 in Den Haag van 10 u – 17 u.

Aanmelden is verplicht: info@erfgoedhuis-zh.nl.

Programma

Deskundige sprekers nemen je mee langs urgente vraagstukken en aansprekende projecten. Met onder meer:

- **Uitreiking van De Erfgoedparel**, prijs voor het mooiste vrijwilligersproject in Zuid-Holland
- **Keynote** door Dunja Colman (adviseur Kenniscentrum Immaterieel Erfgoed Nederland)
- **Keynote** door Imke van Dillen (social designer Buro Bouwrituelen)
- **Keynote** door Anita Janssen (fotograaf, journalist)
- **Keuzeprogramma (aanmelden op de dag zelf), met o.a.:**
 - Mee met de Monumentenwacht
 - Sprekende geschiedenis: meerstemmig en meer verbonden geschiedschrijving
 - Gratis handleiding bouwrituelen
 - Bronnen in de klas: de brug tussen collectie en klaslokaal
 - Het erfgoed om de hoek in kaart
 - Archeologie in de buurt
 - Historische tramrit
 - Post 65-architectuur
 - Storytelling om de hoek
 - Invloed op erfgoed
- **Lunch**
- **Netwerkborrel**

Benieuwd naar het complete programma? Dat vind je hier: [Erfgoeddag 2026](#)

19 maart 2027: Jaarcongres Moderne Tijd, plaats Ateliergebouw van het Rijksmuseum Hobbemastraat 22 in Amsterdam.

Thema: Planten in de vensterbank. De domesticatie van de natuur tussen 1780 en 1940.

2027: 750 jaar Hoogheemraadschap van de Alblasserwaard, er is inmiddels een website ontworpen die alle informatie beschikbaar zal stellen over dit bijzondere jubileum: [www. Alblasserwaard750jaar.nl](http://www.Alblasserwaard750jaar.nl)

2027: De Unie van Waterschappen bestaat 100 jaar.

2027: 100 jaar waterloopkundig onderzoek en oprichting Waterloopkundig Laboratorium in 1927

2027: 25 jaar Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier

2027: 200 jaar Kanaal Terneuzen – Sas van Gent en Gent.

19 maart: Werkgroep Moderne geschiedenis

2028: 75 jaar na 31 januari/ 1 februari 1953; bestemming van de VoorjaarsExcursie Watersnoodmuseum Nieuwerkerk (Schouwen Duiveland).

2029: Wetterskip Fryslân bestaat 25 jaar.

2030: op 8 november 1990 werd de VWG opgericht en bestaat nu 40 jaar. (op of rond deze datum zal er een jubileumbijeenkomst worden georganiseerd).

2030: 175 jaar na de overstroming van de grote rivieren begin maart 1855.

2030: Begin aanleg van de Stelling van Amsterdam (1880)

2030: De Wieringermeer bestaat 100 jaar

2030: 5 november Sint Felixvloed van 1530. Getroffen gebieden lagen in Holland, Brabant, Zeeland en Vlaanderen.

2030: Lustrum Symposium SSF (45 jaar en VWG 40 jaar).

2032: De Afsluitdijk bestaat 100 jaar

2033: in 1533 ontstonden de eerste waterschappen in Friesland, uiteindelijk werden dat er 1.500. Nu werkt het Wetterskip Fryslân (Leeuwarden) in de provincie, op de Waddeneilanden Ameland, Schiermonnikoog, Terschelling en Vlieland en in een taartpuntje in de provincie Groningen.

In de komende jaren zijn er tal van herdenkingen, het overzicht zal periodiek worden bijgewerkt.

Mocht iemand belangstelling hebben om over een van de bovengenoemde gebeurtenissen een bijdrage te leveren in TWG dan zijn de richtlijnen daarvoor op de website te vinden.

Overige zaken

Mochten er wijzigingen in uw adressering zijn door verhuizing of het mailadres wilt u die dan doorgeven aan: **waterstaatsgeschiedenis@hotmail.nl** . Helaas komt het incidenteel voor dat het tijdschrift of een mailbericht naar een verkeerd adres wordt gestuurd.

Helaas komt het voor dat niet alle mailberichten ook op dit mailadres afgeleverd worden, bij twijfel: trek aan de bel of stuur het bericht met het verzoek om een bevestiging van aflevering/ontvangst.

Het mailadres waterstaatsgeschiedenis@hotmail.nl ook gebruiken als u andere vragen met betrekking tot de VWG heeft. Via dit mailadres worden ontvangen berichten verzonden naar de juiste persoon.

Vincent Erdin, secretaris VWG
15/ 25 juli 2026
Middelburg